

4439. H. REGIUS ⁶⁾. (A. B.)

A viris quibusdam eruditis, qui libellum meum physicum ⁷⁾, hactenus latentem, in lucem protulerunt, in magnum periculum videor coniectus. Quamvis enim nihil criminosi habeat, continet tamen multa, quae, a vulgaribus quorundam opinionibus nonnihil recedentia, illum forsitan iniquis nonnullorum calumnijs, nisi magno patrono ab ijs vindicetur, obnoxium facient. Consultissimum itaque duxi, ad Principem Auriacum, communis patriae et libertatis non tantum publicae, sed etiam privatae summum defensorem, confugere, eique libellum consecrare, atque ita tutelarem eius opem implorare. Ad ipsum saepe etiam magnorum delictorum rei confugiunt, quibus, pro suâ clementiâ veniam eorum interdum faciens, tutelam suam non denegat. Ego nullius criminis, sed solius animi alios iuvandi cupidi mihi conscius, patrocinium eius non despero. Hanc spem in me auget reverendus et amicissimus doctor Johnsonus ⁸⁾, qui me certiore esse voluit, si ad tuum auxilium confugiam, te pro benevolentia, qua omnes veritatis ulterius investigandae studiosos complecti soles, non gravaturum celsissimo Principi literarium nostrum munusculum offerre. Cum itaque Academia, familia, et pericula non patiantur, ut iter ad Principem in castra

---

6) Henri le Roy, of Regius (1598—1679), geb. te Utrecht, was Med. Dr. en werd in 1638 professor in de medicijnen en in de botanie in zijne geboortestad. Hij was een aanhanger der leerstellingen van Descartes.

7) Nl. *Fundamenta Physices*, Amsterdam, 1646. Het boek is in 1647 en 1661 herdrukt.

8) Zie blz. 9.

instituam, et res non ferat, ut reditum eius in aulam expectem, obnixè etiam atque etiam rogo, ut libellum nostrum Principi offerre, eumque illi commendare, ac patrocinium eius adversus livorem meo nomine ipsum rogare digneris. Hoc si feceris, non dubito quin clementissimus Princeps hoc tuis precibus sit indulturus, mihiq; necessitatem impositurus, ut tibi, vir nobilissime, maximam meae securitatis partem in aeternum debens, perpetuo maneam . . . . Ultraiecti, ipsis Kalendis (1) Septembris, anno 1646, stylo Gregoriano.

4440. J. DE KNUIJT. (H. A.)

Hierbij gaan de stukken, die de punten behelzen, over welke de Staten Maandag a. s. zullen beraadslagen. Ik had willen overkomen, „dan vermits dagelijcx over de Munstersche negotiatie by de leden ende magistraetspersonen aengesproken ende van alle gelegentheynt ondervraeght werde, hebbe [my] niet wel derven absenteren”. Bij alle punten heb ik in margine mijn advies geschreven. Wat „de Munstersche negotiatie” betreft, „oordeele, den Staet yet sekere ende vast behoorde te stellen, sonder langer over soo hooghwichtigen point in onsekerheit te fluctueren”. In Middelb., den eersten Septemb. 1646.

4441. DOZE ¹⁾. (K. A.) Fr.

Wilt gij bijgaand pakje bij het uwe insluiten?

4442. THAD. DE VICO. (B. M.)

Don Ambrosio Messia Boccanera, kapitein in Spaanschen dienst, bevindt zich te Amsterdam als krijgsgevangene. Aanzienlijke lieden hebben mij verzocht bij u moeite te doen voor zijne vrijlating. Di Milano, 5 Settembre 1646.

4443. J. DE KNUIJT. (H. A.)

De heeren van Zierikzee hebben verzocht, de vergadering der Staten nog eene week uit te stellen, maar de heeren van den Raad hebben geantwoord, dat dat niet mogelijk was. Zij zijn toen niet verschenen en de overige leden moesten onverrichter zake naar huis gaan. De Raad heeft toen weer geschre-

---

1) Het briefje heeft plaats, jaartal, noch datum, maar Huygens schreef er onder: *scripsit sinistrâ in castris S.^o Gillis, dextrâ ante mensem Lokeræ amputatâ. 5 Sept. 1646.* — Waarschijnlijk was de schrijver officier.

ven en nu komen zij zeker morgen. Zoodra er iets besloten is, zal ik bericht zenden. In grooter haeste, den 7 Sept. 1646 ¹⁾.

4444. J. D'AULNOY ²⁾. (L. B.)

Ik word in den Haag vervolgd door een zaakwaarnemer en zou dus gaarne daarheen gaan, maar de Raad van State heeft alle officieren verboden hun garnizoen te verlaten zonder verlof van Z. H. Wilt gij mij dat verlof bezorgen? D'Ardembourg, le 9^e 7bre (Sept.) 1646.

4445. L. G. RENESSE ³⁾. (L. B.)

. . . . . „Mijn hujs hebbe ick ingheruijmt voor de religieusen, en mijn hujsraedt doen brengen in het gewesene klooster ⁴⁾; de *exodus* is vandage aengevangen; het hujs heeft wel van doen *non tantum δεύτερον νόμον*, sed *δευτερον κύριον*; ita tristis, obscura, et deformis ubique aedium facies et spelunca novam Celsitudinis suae munificentiam exposcit.” Mijn zoon Frederik ⁵⁾, die hier het eerst onder Dauber ⁶⁾ in de rechten zal disputeeren, zal uwe zoons helpen en zelf zal ik goed voor hen zorgen ⁷⁾. „Daer is vrij wat misnoegen by de prof. Philemon ⁸⁾, dat D. Pellius *in ordine professorum* van de Ed. curateuren gepresenteert is, oock soo groot, dat sijn E. sigh bij verscheyden laet verluijden, te willen na de inauguratie afstaen van sijn ampt.” 1646, 12 Sept. In Breda.

4446. AAN M. MERSENNE ⁹⁾. *

Hierbij zend ik u mijne bewerking van den 70sten psalm ¹⁰⁾; de volgende week volgen de Fransche liederen en de opdracht aan Utricia Ogle, nu de vrouw van een Engelsch edelman, die dol is op muziek en mij steeds tot componeeren heeft aangezet. Zijne vrouw zingt prachtig. — De *Fundamenta Physices* van Regius ¹¹⁾ zal u wel bevallen. Z. H. is ontevreden, dat de heer de Saumaise zoo lang wacht met het uitgeven zijner *Militia*. Mijne beide oudste zonen doen veel aan wiskunde, vooral de tweede. Den 16^{den} van deze maand wordt de Illustre School te Breda geopend; ik ben één der curatoren. Au camp de Saint Gilles, le 12e Septembre 1646.

1) De plaats is weggelaten.

2) No. 4444 a. Een brief van 28 Sept, (L. B.) bevat hetzelfde verzoek. — Zie blz. 183.

3) Alleen de onderteekening is van Renesse. 4) Zie blz. 345.

5) Frederik Johannes van Renesse, geboren in 1624, werd advocaat, maar is jong gestorven.

6) Zie blz. 343.

7) Christiaan en Lodewijk Huygens zouden te Breda gaan studeeren.

8) Zie blz. 344.

9) Het Hs. is in de Bibliothèque Nationale te Parijs. De brief is uitgegeven in de *Oeuvres complètes de Christiaan Huygens*, II, 1889, blz. 547.

10) Het is No. XI der *Pathodia*.

11) Zie No. 4439.

4447. D. DE WILHEM ¹⁾. (L. B.)

„Je me suis trouvé aujourd'hui pres de Madame la Princesse, laquelle m'a dit entre autres choses qu'elle entendoit que vous parlassiez encore en fort mauvais termes de la memoire, sante etc. de Monseigneur le Prince. Qu'elle neantmoins vous avoit adverti devant vostre partence qu'elle ne pouvoit croire que vous vous fussiez oublié de la facon et vous disoit la dessus ses considerations. Je luy ay respondu que j'estimois qu'on vous accusoit à tort, et qu'elle devoit rejeter ces fausses calomnies comme procedantes de quelque vostre ennemi; que les plus innocens et vertueux pouvoient estre calomniez et accusez a tort. *Praeventendi inimicorum conatus sunt, priusquam invalescant.* Pour moy, je croy que Monsieur de Heenvliet et Buysero vous font ici des mauvais offices, et que Monsieur de Knuyt est de leur cabale. Je vous donne cest advis, afin que vous vous en serviez, *et ut fortunam modeste habeas*”. — De heer Beaumont ²⁾ en ik zullen deelnemen aan de inauguratie hier, maar de drossaard ³⁾ wil ons achterafzetten ⁴⁾. De Breda, ce 15 de 7b. (Sept.) 1646.

4448. GRAAF HENDRIK VAN NASSAU ⁵⁾. (H. A.)

Ons garnizoen bestaat op 't oogenblik uit 480 gezonde mannen. En Hulst ligt ver weg. Laat Z. H. daar toch aan denken. De Hulst, le 15^e 7bre (Sept.) 1646.

Hoe moet ik handelen met een zekeren Struijving, vroeger vaandrig in het leger des Konings, die van Z. H. kwijtschelding heeft gekregen, maar, terwijl hij hoopt „maitre de licences” van den Koning te worden, zoo maar in al onze vestingen komt?

4449. J. DE KNUIJT ⁶⁾. (H. A.)

Hoewel het een ander colour gegeven wert, soo is doch de Sirczeesche marct ofte kernisse de eenige oorsaeke, de gedeputeerde vandaer eerst negen dagen naer den bestemden dach overgecomen zyn, sulcx dat niet voor verleden Vrydaege d'uytgeschreven pointen ende Munstersche handelinghe ter deliberatie heeft konnen gebracht werden. Als dese excessen op soo importante ende hoogh presserende affairen toegelaten werden, is seer te beduchten, meerdere op mindere saeken sullen volgen ende tot confusie eyndelinghe uythersten. De correspondentien over de Fransche [en] Munstersche, vermenght met de legers saeken, werden dapper vruchtbaer (?); een ygelyck treckt syn strenghe ende soeckt aenhangers te maecken; dat nu smoockt, mocht haest wel tot een groot naderend vier

1) Voor het grootste deel uitgegeven door Jorissen in *Memoires de Constantin Huygens*, blz. XXV.

2) Nl. Aernout van Beaumont, de raad en rekenmeester van den Prins; vgl. I, blz. 266.

3) Johan van Aerssen, heer van Wernhout; zie II, blz. 326.

4) Dat is echter niet geschied; de beide heeren hebben in den optocht van het kasteel naar de kerk, waarbij elke professor door twee hoogwaardigheidsbekleeders werd begeleid, den tweeden hoogleeraar, Dauber, in hun midden gehad.

5) No. 4448 a. Een brief van 20 Sept (H. A.) is eveneens zonder beteekenis.

6) Zie No. 4443.

uytbersten. Naer myn gering oordeel, beleven [wy] althans een gansch swaer ende becommerlycken tijt, ende sal diffieilder werden, indien met wysheyte ende groote voorsichticheyt de eenicheyt niet alome wel geconserveert wert. Naer ick speure, sullen de leden hier meest alle inclineren, onder de limiten van de tractaten met Vranckryck gemaect, de handelinghe met Spaingen op de fundamenten ende ordre die aengevangen is, te continueren, oordeelende, [wy] soo gewenschten occasie, die tot een honorable, glorieuse ende verseeckerde uytcompste van oorloghe soo favorabel sich presenteert, niet behoorden te neglijeren. Middelb., den 16e Septemb. 1646.

4450. AAN GRAAF HENDRIK VAN NASSAU ¹⁾. (H. A.)

Ne sachant si demain il y aura moyen que j'aille vous rendre mes devoirs, de quoy vous pouvez bien juger par où j'ay esté diverti jusques ores, j'ay pensé en tout cas vous debvoir dire, que l'abolition dont vous parlez, à mon advis, ne doibt pas vous empescher de prendre cognoissance des entrées et sorties d'une personne faicte comme celle là, ces soings vous estant licites à l'endroit de quelqu' autre que ce puisse estre. Pour du renfort, nous vous lairrons en partant les compagnies de Grenu ²⁾, de Heert ³⁾ — venue de Cad-sant — et la vostre. Item vos trois compagnies de cavallerie, et de Berghe vous enverrons promptement trois autres compagnies d'infanterie qui n'ont jamais esté à Hulst, et ne se rejouïront pas tant du voyage, que je feray de me veoir assez heureux pour vous tesmoigner . . . . Sr Gilles, 16 Sept. 1646.

4451. J. F. MEIJER ⁴⁾. (R. A.) Lat.

Ik heb den Prins een smeekschrijft aangeboden, nu ik op reis door Deutschland en Frankrijk door mijn metgezel bestolen ben; wilt gij een goed woord voor mij doen ⁵⁾?

4452. AAN PRINSES AMALIA VAN ORANJE ⁶⁾. (K. A.)

Je plie aveq ce que je doibs de respect sous les coups de fouët qu'il a pleu à V. A. me faire donner par le Sr de Wilhem ⁷⁾. Si je les avoy meritez, je m'en mettroy en peine, autant que je m'en trouve la conscience en repos. En ce cas là la contestation seroit entre ma bestise et moy. Maintenant je ne m'en tiens point redevable qu'à des faux causeurs, que peut estre j'auray prins pour serviteurs de Vos Altesses, et en suite pour des amis dignes de ma confiance

1) Zie No. 4448. 2) Zie blz. 252.

3) Reinier van Heerdt komt in 1640 voor als kapitein. (Meded. van den Heer Wakker.)

4) Joachimus Fredericus Meyerus, Anhaltinus, werd in Aug. 1646 op 27-jarigen leeftijd als theoloog te Leiden geschreven.

5) Zonder plaats, datum en jaar.

6) Uitgegeven door Jorissen, *Mémoires de Constantin Huygens*, La Haye, 1873, blz. XXVII. — De minuut heeft geen opschrift.

7) Zie No. 4447.

et capables de mes ennuis. Mais s'ils l'eussent esté, au lieu de pervertir par tres-noire malice les bonnes et sinceres intentions d'un homme de bien, duquel j'ose dire que la probité est au dessus de leurs calomnies, ils eussent peu entretenir V. A. de meilleure grace des perplexitez où je me suis veu ceste campagne pour prevenir des inconveniens terribles qui pouvoient arriver, pour en redresser de tres-dangereux desjà arrivez, pour destruire les bruiets malicieuz semez parmi les royaumes alliez, et enfin pour m'acquitter devant Dieu et les hommes des devoirs d'un vray fidele esclave et serviteur, en un temps, où il me semble qu'on a besoin de ceste sorte de gens qui sont contens de se sacrifier pour l'honneur de leur maistre, comme un grand nombre de personnes d'honneur presentes et une infinité de mes lettres à autant d'absentes pourroit verifier ceste qualité en moy. Mais puisque V. A. a assez de bonté pour se laisser emporter au babil de ceux qui n'ont nul droict à de semblables tiltres, et assez d'indifference pour souffrir que mes soings et mes sueurs soient payez de si mauvaise monoye, qui ne sçauroit este deüë qu'à un sot ou à un traistre, je sçay bien qu'il fault que j'avalle le tout en patience, et n'ay garde de m'en defendre autrement en son endroit. Pour ces ouvriers d'iniquité, Dieu les trouvera. B[ergen] op Zoom, le 19 7b (Sept.) 1646.

4453. D. DE WILHEM ¹⁾. (L. B.)

Verbolt ²⁾ en Buysero zijn erg boos, omdat Van Ruyven „l'acte de survivance de la recepte de Grave" heeft gekregen, die door Z. II. aan den zoon van Verbolt was gegeven; zij beschuldigen u daarvan. „Ledit greffier s'est infatue de cette opinion que les ministres des Princes se prevauldront doresnavant a demander les charges de la maison au prejudice des domestiques, et que tout se fera par voyes obliques sujettes aux embusches et aux surprises. Que ne pourra faire M. de Zuylechem avec les ministres de la France? disoit il avec une contenance d'un homme qui parle avec resentment. Nos collegues l'ont fort bien remarque. C'est en somme une frayeur qu'il a que sa source sera gastee. Je vous prie de vivre avec cest homme comme avec un homme du temps corrompu. *Utere mutua dissimulatione et iisdem quibus poteris artibus.* Vous pouvez librement dire a Madame la Princesse que je vous ay donne advis de la calomnie, dont on vous a voulu noircir aupres de leur[s] Altesses. Scachez que Madame s'est bien monstree comme bien aise d'entendre ma petite apologie contre ladite calomnie". Spreek niet met Lintelo, den afgevaardigde van Gelderland, want Z. H. is erg boos op hem . . . . A Breda, le 20 de 7b. (Sept.) 1646.

De redevoeringen van Brosterhuisen en van Philemon ³⁾ vindt men het best.

4454. J. DE KNUIJT. (H. A.)

Ik krijg uw brief tijdens het bruiloftsfeest van burgemeester Campe ⁴⁾, maar antwoord dadelijk. De goederen van D. Juan de Lira zijn niet „geapprehendeert noch bevoordert, gelyck dat wel hadde behoort", maar dat komt, „uyt oorsaeke syn secretaris gaerne gesien hadde, d heeren ter Admiraliteyt de goederen promptelyck, partyen ongehoort, hadden ontslagen. Tsedert hem geraden synde, partye daerover rechtelyck te doen dachvaerden, heeft gevreest t'recht van syn passepoort daarmede te verkorten." En zoo is er niets aan gedaan. Maar ik zal hem morgen opzoeken en hem helpen, In Middelh., den 20 Septemb. 1646.

1) Eenige gedeelten van den brief zijn uitgegeven door Jorissen, t. a. p., blz. XXVI, XXX.

2) Zie III, blz. 382.

3) Al de professoren der Illustre School te Breda hadden hunne intreerede gehouden.

4) Zie III, blz. 367.

4455. J. DE KNUIJT. (H. A.)

Ik dank u „over de getrouwe waerschouwing; sal in toecomende daertegens vigileren ende by faulte van materie liever schryven, datter niet van merite occureert ofte te schryven is”. In de vergaderinge tot Middelb., den 20^e Sep. 1646.

4456. M. MERSENNE ¹⁾. (L. B.)

Hierbij gaat een „theoreme numerique” voor uwe kinderen, die zooveel plezier hebben in wiskunde. Zoodra Gobert ²⁾ terug is, zullen wij uwe liederen zingen en ze dan aan Ballard ³⁾ geven om te drukken ⁴⁾.

4457. L. K. VAN BOUCKHORST. (L. B.)

Ik hoop, dat Pieter van der Lusse ⁵⁾ schepen van den Bosch wordt. De Berge, ce 23 de Septembre 1646.

4458. D. DE WILHEM ⁶⁾. (L. B.)

Tous vos amis se rejouissent extremement de vostre restauration et ma femme et moy tressaillons de joye. Elle me prie de vous escrire, *dat alle de wonden nu genesen syn*, et la dessus s'en est alle pour se resjouir avec sa soeur ⁷⁾ et les autres parens lesquels se trouveront la. Je l'ay adverti que vous ne desirez pas qu'on face trop de bruit, ains qu'on debite cette bonne nouvelle avec retenue. Mais j'estime qu'il leur sera malaise de ne sonner haut et retentir partout cette glorieuse victoire, et je trouve que nous sommes excusables de reconnoistre avec joye ce benefice, *'cha havuto del incredibile*. Monsieur Verbolt n'est pas a la Haye, mais aussitost qu'il sera venu, je luy communiqueray vostre lettre. Il sera bon aussi que nostre greffier scache comme cela est alle, afin qu'il puisse estre destrompe et destromper les autres auxquels a voulu faire acroire que c'estoit par vostre moyen que ledit van Ruyven avoit obtenu la survivance, et je me doute fort que M. Brasset n'aye aussi contribue par ses discours a vous rendre suspect de cette grace, s'il est vray, ce que j'ay entendu. Mais c'est en vain que la rets est estendue devant les yeux de tout ce qui a

1) Uitgegeven in *Oeuvres complètes de Christiaan Huygens*, I, 1888, blz. 19. — Zie No. 4446.

2) Zie No. 4402. 3) Zie blz. 303.

4) De brief heeft plaats, noch datum, maar moet van September zijn.

5) Pieter Lus is in de jaren 1645 tot 1668 meermalen schepen van den Bosch geweest.

6) Het begin van den brief is uitgegeven door Jorissen, *Mémoires de Constantin Huygens*, blz. XXVII. — Zie No. 4453.

7) Nl. Geertruid Huygens, de vrouw van Philips Doublet; zie I, blz. 350.

aile. L'article — que vous nommez infame — qu'on a mis sus au greffier Musch se trouve aussi dans l'instruction du pensionnaire Cats. Vostre remarque me donne subject de m'enquerir si le mesme article se trouve dans l'instruction de ses predecesseurs. Nostri reformatores politici, dum ad vivum omnia revocare student, multa incommode faciunt, et mutuo ne sint in caussa, ut veteres comediae aut potius tragediae in theatrum reducantur . . . . En haste, ce 26 de 7b. (Sept.) 1646, a la Haye.

M. Vorstius a dit a M. Rivet qu'il n'avoit pas grand' envie d'aller a Breda pour entendre une sienne harangue, et je scay qu'il a emprunte quelques observations et entre autres qu'il a obtenu la harangue de Vorstius, laquelle il a dite quand il fut receu professeur *in botanicis*. S'il l'a ainsi prononcee mot a mot, *est plagarius ingens noster Brosterhusius*, et de l'autre coste le traict de Vorstius est meschant . . . .

4459. GRAAF HENDRIK VAN NASSAU ¹⁾. (H. A.)

Hierbij verzoek ik een recommandatiebrief van Z. H. aan de afgevaardigden van den Raad van State, de heeren van Asperen ²⁾ en Andla ³⁾, ter wille van dit garnizoen en deze burgerij, opdat er meer barakken zullen worden gebouwd voor onze cavalerie en ook ons voetvolk beter onder dak wordt gebracht tegen den aanstaanden winter. De Hulst, le 27 Sept.^e 1646.

Zoodra de beide boven genoemde heeren hier zijn geweest, ga ik naar Ter Borg tot herstel van gezondheid.

4460. SOPHIA MARGARETHA, GRAVIN VAN NASSAU ⁴⁾. (H. A.)

Hartelijk dank voor uwe moeite en uw goeden raad . . . le 17/27 Sept. 1646 ⁵⁾.

4461. C. BARLAEUS ⁶⁾. (L. B.)

Novisti opinor Johannem Reynstium ⁷⁾, mercatorem Venetum, Amstelodami natum, at in Enganeis sinibus, apud Duces et respublicas Italarum salis et Cereris mercatu celebrem. Is e

1) No. 4459 a. Een brief van 12 Oct. (H. A.) is ook zonder beteekenis.

2) Philips Jacob van Boetselaer (zie III, blz. 254) was sedert 1641 lid van den Raad van State. (Meded. van Dr. L. Lasonder, Rijksarchivaris te 's Gravenhage.)

3) Dr. Anchises Andla werd 4 Mei 1641 lid van den Raad van State. (Meded. van denzelfden.)

4) Zij was de vrouw van Jan Ernst, graaf van Limburg Stirum (vgl. III, blz. 237, Noot 4).

5) De plaats is onleesbaar, de inkt, waarmee de brief is geschreven, bijna geheel verbleekt.

6) Uitgegeven door Van Vloten, *Hoof's Brieven*, IV, blz. 323.

7) Zie I, blz. 410, en boven, blz. 218. — Hij was 26 Juli gestorven.

Gallijs domum reversus post compositas maritimas lites fati concessit. Illi rogatu fratris ¹⁾ parentavimus. Sed laetius alterius mihi carminis argumentum suppeditavit Heenvlietiae dominus ²⁾; ita alias mihi partes praefica, alias Thalassio mandat. Per ferias caniculares expaciatus vidi Amersfortiam et non visas ante urbes Daventriam, Arnhemum, Zutphaniam et Neomagum. Daventriae vidi pontem sublicium cymbis inpositum, quem fluvij incrementa vel decrementa attollunt vel deprimunt, humani ingenij insigne aptumque commentum. Arnheimi conspexi sepulchrum Gelrorum Ducis Caroli, quem filius in vinculis habuit, securum huius infelicitatis. Unde proverbium: *hij slacht den Hertoch van Gelder, hij kreunt het hem niet*. Neomagi miratus fui Falcoviae ³⁾ rudera et veteris vestigia secli, opera disrupta minasque murorum ingentes. Etiam supellectilem Romanarum reliquiarum excussi apud D. Smitthium. Sed maxime stupui ad urbis fossas profundas et ab aquis destitutas. Zutphania visa mihi fuit ob robor et valles Numantia nostrarum Terrarum aut Plataearum urbs inexpugnabilis. Mox domum reversus litteras tuas accepi et versus ad Tessalam, quam Muydae repperi prunis victitantem, quae facile illi erat ob maturitatem arboribus decutere, ad discrimen illorum, quae sinus abscondit. Exposui illi quaedam tui carminis, sed non omnia, non illa de muscosi fontis via ⁴⁾, etc. Jam Hagae Comitum sum, ut tyronem meum ⁵⁾ invisam, qui aeger e castris huc ad fratrem ⁶⁾ venit. Hodie mecum Amstelodamum abit, liber a febre, sed viribus impotens. Tu vale, mi Hugeni, et chartis hisce, quas mitto, fruire; per famulum, quaeso, distribue ijs, quibus inscripsi. Hodie celebrantur Honselredici nuptiae Walburgis cum Ill. viro Thoma Howard, e regum familia materno sanguine oriundo. Hagae Com., XXVII (Sept. 7) CIOCCXVI.

Ill. comiti ⁸⁾ per occasionem me totum trade, et dic operas procedere.

4462. AAN S. JOHNSON ⁹⁾. (K. A.)

Uw geschenk heb ik nog niet aan Z. H. kunnen overhandigen . . . . .
 „Interim hic, vir praestantissime, non dissimulabo, parum mihi alijsque Regio ¹⁰⁾ bene volentibus probari ipsam operis inscriptionem. Si enim Regiâ, ajunt, viâ incessivisset, potuisset haec Cartesij Fundamenta nuncupasse, industriâ discipuli vel illustrata, vel exemplis aucta, vel quid ejusmodi. Quod autem hic absolute pro suis venditet, quorum, absque Cartesius fuisset, non syllaba quidem ei in mentem venisset, et hoc opusculo ipsius Cartesij editionem, adeo nunc recentem, occupet, sola facta mentiuncula de tanto viro, cuius praeconio totam seorsim praefationem impensam oportuit, cum solenni *παροστήσει* quod in paucis et quidem designatis locis a magistro dissentire ausus esset, dubitant, an prudenter id omne sic patratum, et an salvâ prorsus amicitia abiturum sit. Ad me quod attinet, factum nolim, ne id contingere malevolis inviti videamus, quo nihil, inquit ille, praestare majus fortuna potest, hostium discordiam” . . . . .
 B[ergen] op Zoom, 27 Sept. 46.

1) Waarschijnlijk Gerrit Reynst (1599—1658), koopman, raad en schepen te Amsterdam.

2) Walburg van Kerckhoven, eene dochter uit het eerste huwelijk van Heenvliet, trouwde met Thomas Howard, zoon van den graaf van Sussex.

3) Het Valkhof.

4) Vs. 22 van het gedicht *Ad Tessalam* (zie No. 4435).

5) Nl. Anthony van Baerle; zie blz. 315.

6) Caspar van Baerle, de oudste zoon; zie II, blz. 57.

7) De maand is weggelaten, maar Huygens teekende op den brief aan: R. ad Venlon.,

10 8b (Oct.) 46.

8) Nl. Johan Maurits van Nassau.

9) Zie blz. 9.

10) Zie blz. 346.

4463. L. G. VAN RENESSE ¹⁾. (L. B.)

Op gisteren avont sijn de proost met de religieusen volcomentlyck gedelogeert, ende hebben mij de sleutelen doen behandigen. Het is sulx met het gewesene clooster gelegen, dat noch ick, noch de subregent, noch eenige Collegiale studenten daerinne bequamelijck konnen wonen sonder nootsaeckelijcke reparatie. Ick hebbe van de major Valckenhaen ²⁾ vercregen [een] schildtwacht voor het Ill. Collegie, opdat het geen schade en lijde; oock is mijn meeste huijsraedt daerin, die bewaerd moet zijn. Doch ick meyne in de proosdije in te trecken toecomende weecke, ende mij te behelpen, soo ick best can, tot syn Hoogh^{ts} gunste alles sal bequamer gemaect hebben. Nopende uwe Ed. soon ofte soonen ende des heere van Heenvliedt, daertoe cunnen seer gelegene camers in de proosdije selfs uijtgevonden ende fraij geapproprierd worden. De voorkeur comt toe de heeren curateuren, als *priores* sijnde ende *tempore et dignitate et meritis in Ill. nostram scholam innumeris*. De heere secretaris Hilten tot Utrecht sal oock sijn soon met een paedagoogh ³⁾ senden ende verwacht daertoe van mij schrijvens. Ick en can niet anders sien, of de nonnekens hebben ruijm het haere, doch dat misschien hunlieden veel dunct, is apparent voor sijn Hoogheijdt nietmetal, ende is vrij een groot werck ende een bijzondere obligatie aen Haere Hoogheden, dat het soo verre is gebracht. De *auditoria* zijn ten naeste bij veerdich, ende een Dinghsdach sullen wij in den name des Heeren aenvangen. Ons comen al eenige rencontren voor ten opsichte van de studenten, doch daervan bij gelegentheijdt, bij monde, indien het de Heere wil en wij leven. Mijnheere gelieve dit onderdanichlijck te communiceren aen Sijne Hoogheijdt om ordre te becomen. Ick beken, dat het mij seer in dese beginselen incommodeert met het delogeren, ende versoucke daertoe uwe Ed. gunste, dat mij als regent de proosdije alleen mach blijven, also ende de luijster en de last ende het ampt, daermede ick nu van sijne Hoogheijdt ben beghenadicht, oock daerinne eenich voordeel in huijs ende hoff medebrengen. 29 7br. (Sept.) 1646. In Breda.

---

1) De brief is alleen door Renesse onderteekend. — Zie No. 4445.

2) Zie II, blz. 391.

3) Zie No. 4365.